

Ochrona morświnów w Morzu Bałtyckim

Morświn jest gatunkiem chronionym. W Unii Europejskiej ochronę zapewniają mu zapisy Dyrektywy Siedliskowej, w Polsce Ustawa o ochronie przyrody i Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną. Chroni go także Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt i Porozumienie o Ochronie Małych Waleni Bałtyku, północno-wschodniego Atlantyku, Morza Irlandzkiego i Północnego (ASCOBANS) podpisane przez większość rządów państw nadbałtyckich. Sporządzony w ramach tego porozumienia plan odtworzenia bałtyckiej populacji morświnów (zwany Planem Jastarnia ASCOBANS), zawiera zalecenia dotyczące sposobów odtwarzania i ochrony morświnów w Morzu Bałtyckim. Zaleca także niezbędne do osiągnięcia tych celów badania naukowe. Raz do roku grupa ekspertów spotyka się w celu oceny postępów w realizacji podjętych zaleceń.

Partnerzy projektu

Szwecja: Park Dzikiej Przyrody w Kolmården (koordynator), Szwedzka Agencja Ochrony Środowiska, AquaBiota Water Research (zlecone zarządzanie)

Finlandia: Uniwersytet Nauk Stosowanych w Turku, Ministerstwo Środowiska, Park Rozrywki Särkännemi

Polska: Uniwersytet Gdański, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Dania: Państwowy Instytut Badań Środowiska Naturalnego, Duńska Agencja Lasów i Przyrody

Estonia, Litwa i Łotwa zostanie włączona do projektu poprzez podwykonawców, którzy będą obsługiwać detektory w obszarach morskich tych krajów.

Niemcy włączą się do projektu SAMBAH w ramach Niemieckiego Projektu Monitoringu Morświnów. Badania te sfinansuje Niemiecka Federalna Agencja Ochrony Przyrody oraz Europejskie Stowarzyszenie Ogrodów Zoologicznych i Akwariów. Za organizację projektu w Niemczech odpowiadać będzie Niemieckie Muzeum Oceanograficzne w Stralsundzie.

Informacje

Zarządzanie projektem

Napisz do nas na adres: info@sambah.org

Kontakt krajowy w Polsce

Iwona Pawliczka

iwona.pvp@ug.edu.pl

+48 58 6751 316

Stacja Morska IO UG, ul. Morska 2, 84-150 Hel

www.sambah.org

ASCOBANS

www.ascobans.org

SAMBAH

Statyczny Monitoring
Akustyczny Bałtyckich
Morświnów

SAMBAH jest międzynarodowym projektem dofinansowanym ze środków Unii Europejskiej LIFE+, w którym uczestniczą wszystkie nadbałtyckie kraje Unii Europejskiej. Głównym celem projektu jest pozyskanie stosownych przyrodniczych danych dla zapewnienia ochrony bałtyckim zasobom morświnów.

Dlaczego ?

Bałtycka populacja morświnów (*Phocoena phocoena*) jest niewielka, w ciągu ostatnich dziesięcioleci uległa drastycznemu zmniejszeniu. Obecnie jest uznana za krytycznie zagrożoną wyginięciem (IUCN 2008). Brakuje wiedzy dla skutecznej jej ochrony. Wciąż słabo poznane jest rozmieszczenie i wielkość zasobów morświnów w Bałtyku, nie wiemy czym się kierują przy zasiedlaniu obszarów i wyborze dróg migracji. Brak jest danych o skumulowanym efekcie oddziaływania różnego typu zagrożeń na ich zdrowie i przeżywalność. Ten stan utrudnia podejmowanie skutecznych działań ochronnych. Potrzeba uzupełnienia luk w wiedzy narasta.

Celem SAMBAH jest m.in. dostarczenie niezbędnych danych o zmianach w rozprzestrzenieniu i zagęszczeniu zasobów bałtyckich morświnów. Pomoże to w identyfikacji rejonów najczęstszego ich występowania, preferencji siedliskowych oraz obszarów podwyższonego ryzyka dla tych zwierząt, związanego z działalnością człowieka. Zdobyta w trakcie realizacji projektu wiedza zostanie przekazana politykom, społeczeństwu oraz zarządzającym i użytkującym morze. Ma ona także posłużyć opracowaniu, w celu późniejszego wdrożenia, najefektywniejszych metod monitoringu występowania bardzo rzadkich zwierząt. Efekt poznawczy projektu SAMBAH powinien też sprzyjać wyznaczeniu koniecznych dla ochrony morświnów obszarów NATURA2000, jak również określić inne, najbardziej odpowiednie środki ochrony tego gatunku.

Gdzie ?

Obszar badań rozciąga się od podwodnego grzbietu pomiędzy Darss i Limhamn w południowo-zachodnim Bałtyku, do północnej granicy archipelagu Åland. Detektory umieszczone są na głębokościach od 5 do 80m.

Kiedy ?

Urządzenia będą zakotwiczone na dnie Bałtyku w okresie od stycznia 2011 do grudnia 2012 roku. Analizy zebranych zapisów zostaną przeprowadzone w kolejnych dwóch latach. Koniec projektu przewidziany jest na grudzień 2014 roku.

Jak ?

Hydroakustyczne detektory dźwięków wydawanych przez morświny, które będą używane w projekcie SAMBAH, to tak zwane C-PODy. Wykrywają one i zapisują sygnały sonaru morświnów w promieniu około 100 m od hydrofonu urządzenia. Na podstawie danych uzyskanych z 300 C-PODów, zostaną m.in. stworzone mapy zagęszczenia występowania morświnów na obszarze prowadzonych badań. Dane te zostaną wykorzystane w modelowaniu zmian zachodzących w siedliskach i pomiędzy nimi, ustaleniu istotnych miejsc bytowania morświnów oraz analizie ich siedliskowych preferencji.

Jak możesz Pomóc ?

W badaniach użytych zostanie 300 sztuk hydroakustycznych detektorów typu C-POD. Taka ilość aparatury rejestrującej wydawane przez morświny dźwięki może wydawać się ogromna, ale na tak rozległym obszarze badań strata choćby jednego takiego urządzenia może znacząco osłabić jakość i ilość zbieranych danych. W związku z tym prosimy: uważaj na nasze C-PODy ! Jeśli urządzenie jest dobrze i bezpiecznie przymocowane do kotwicy, nie wyjmuj go z wody. Jeśli natomiast znajdziesz je pływające na powierzchni lub wyrzucone na brzeg, prosimy o powiadomienie nas o takim zdarzeniu. Ponadto z uwagi na możliwość zaczepu prosimy o unikanie wystawiania w pobliżu miejsc lokalizacji naszych urządzeń narzędzi połowowych i tralowania. W razie potrzeby nawiązania z nami kontaktu stosowne dane adresowe znajdziesz na odwrocie tej ulotki.